

ת"פ 809/09/18 - מדינת ישראל נגד שמעון פיצ'חדזה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 809-09-18

לפני כבוד השופט יוסי טופף

המאשימה: מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד חגי בנימין

מפרקליטות מחוז תל אביב (פלילי)

נגד

הנאשם: שמעון פיצ'חדזה

ע"י ב"כ עו"ד אסף דוק

גזר דין

האישום וההרשעה

1. ביום 16.4.2019 הורשע הנאשם, על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר דיוני בתום הליך גישור (לפני כב' השופט בני שגיא), בביצוע עבירות של החזקת סם שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א)+ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: "פקודת הסמים המסוכנים"); והחזקת כלים, לפי סעיף 10 לפקודת הסמים המסוכנים.

2. בכתב האישום המתוקן נכתב כי ביום 16.8.2018 בשעה 9:15 בקירוב, החזיק הנאשם בביתו שברחוב המרגנית 16 חולון, סם מסוכן מסוג קוקאין, במשקל כולל של 55 גרם נטו, כשהוא מחולק ל-38 מנות; משקל אלקטרוני; וכסף מזומן בסך כולל של 4,250 ₪. במעשיו אלה, החזיק הנאשם בסם מסוכן מסוג קוקאין שלא לצריכה עצמית ובכלים ללא רשות על פי דין.

ראיות וטיעוני הצדדים לעונש

3. ב"כ המאשימה, עו"ד חגי בנימין, עתר למתחם ענישה שבין 36 לבין 60 חודשי מאסר בפועל, וטען כי יש להשית

עמוד 1

על הנאשם מאסר בפועל לפי החלק העליון של השליש התחתון של במתחם הנטען, מאסר מותנה וענישה כלכלית בדמות קנס שלא יפחת מ-10,000 ₪. ב"כ המאשימה עמד בטיעונו על חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם, והדגיש כי הסם שנתפס בחזקת הנאשם הוא מהמסוכנים מבין הסמים, בכמות גדולה, אשר הוחזק על ידי הנאשם כשהוא מחולק למנות. ב"כ המאשימה הציג את גיליון הרשעותיו של הנאשם (ת/1), הכולל 2 הרשעות קודמות בעבירות ניסיון לתקיפת אדם לשם שוד ועבירה של שוד מזוין באלימות, בגינן הושת עליו, בין היתר, 20 חודשי מאסר בפועל. בנוסף, הורשע הנאשם בעבירה של החזקת עובד זר, בגינה הושת עליו עונש של עבודות של"צ, אותו סיים לבצע אך בעת האחרונה, במהלך ניהול תיק זה. נטען כי לאור עברו של הנאשם וחרף ההזדמנות שניתנה לנאשם על ידי בית המשפט לשקם את אורחות חייו, הוא לא השכיל לחזור למוטב, ובחר להמשיך לעסוק בפלילים. ב"כ המאשימה התייחס לתסקיר שירות המבחן וטען כי המלצתו להטלת של"צ בלבד הינה תלושה ולא תואמת את נסיבות המקרה ונסיבותיו של הנאשם. נטען כי הרקע לביצוע העבירות אינו התמכרות הנאשם לסמים, אלא מניעים כלכליים לאור חובותיו הכבדים של הנאשם וכפי העולה מאופן החזקת הסם. בהקשר זה, ציטט התובע מהודעתו של הנאשם במסגרת החקירה, שם מסר כך: "נקלעתי לחובות מאד כבדים בשוק האפור ואני לא מצליח לעמוד, מדובר במאות אלפים ולא בעשרות אלפים ואני על בסיס קבוע מאז...". לאור האמור, צוין כי טיבו וטבעו של הטיפול שעבר הנאשם בשירות המבחן אינו מצדיק סטייה ממתחם הענישה ההולם. ב"כ המאשימה הפנה לפסיקת בית המשפט העליון הדנה באיזון והיחס שבין מידת הסטייה מהמתחם לבין נימוקים והוכחות כבדי משקל שיש להידרש אליהם, כך שככל שהסטייה גדולה יותר על בית המשפט להידרש להוכחות טובות יותר ובשיקום קונקרטי יותר. לעניין זה, נטען כי במקרה דנא לא ניתן לומר שהנאשם עבר שיקום קונקרטי שמצדיק סטייה מהמתחם. ב"כ המאשימה ציין לטובת הנאשם כי הוא הודה במיוחס לו, חסך בזמן שיפוטי, קיבל אחריות על מעשיו, והשתתף במסגרות טיפוליות בפיקוח שירות המבחן. הוצגה פסיקה רלוונטית.

4. ב"כ הנאשם, עו"ד אסף דוק, עתר לאפשר לנאשם להמשיך במסגרות שיקומיות ולאמץ את המלצת שירות המבחן ולהסתפק בצווי של"צ ומבחן; לחלופין התבקש להטיל מאסר בדרך של עבודות שירות. צוין כי הנאשם צעיר, אב טרי לשני ילדים קטינים, בעל עסק שנכשל ובעקבות כך הפסיד מאות אלפי שקלים. נטען כי אין לנאשם עבר פלילי רלוונטי בתחום הסמים, ושתי הרשעותיו הקודמות היו מהתקופה לפני שרקם את חייו, בגינן לקח אחריות ואף השלים את עבודות השל"צ אשר הוטלו עליו בגין הרשעתו האחרונה משנת 2017. נטען כי הנאשם החזיק בסמים באירוע בודד, שהתרחש לפני למעלה משנה. נטען כי הנאשם שיתף פעולה מהרגע הראשון שנכנסו השוטרים לביתו, והראה להם היכן מוחבאים הסמים. צוין כי הנאשם קיבל אחריות מלאה על מעשיו ונרתם להליך הטיפול. ב"כ הנאשם הפנה לתסקיר שירות המבחן וציין כי הנאשם סיים בהצלחה סדנת "חוק ומשפט", השתלב בשוק העבודה, פיתח יכולת ביקורתית על מעשיו, לקח אחריות, שיקם את אורחות חייו ומתפקד כאיש משפחה. נטען כי השתתף מאסר בפועל במקרה דנא יפגע באינטרס הכללי והציבורי של החברה, מעבר לפגיעה בנאשם עצמו, שכן הנאשם שיקם את חייו ולא שייך לחברה עבריינית. נטען כי הנאשם מתחרט על מעשיו, קיבל אחריות מלאה ומבקש את התחשבות בית המשפט לתן לו אופק. ב"כ הנאשם הפנה לדו"ח דורנר מיום 7.6.2018 שם נקבע, בין היתר, כי במקום בו שיקולי הלימה לא מחייבים מאסר וניתן לשלב את הנאשם בהליך שיקומי ממשי שמתאם לצרכיו מחוץ לכותלי הכלא, הרי שיש להעדיף את ההליך השיקומי על פני מאסר. הוצגה פסיקה רלוונטית.

5. ההגנה זימנה לעדות את מר עדי גולן, אשר שימש כאחראי על הנאשם במרכז ספורט בראשון לציון, שם השלים לאחרונה עבודות של"צ בעקבות הרשעתו הקודמת. העד מסר כי התרשם מהנאשם כמי שהינו אדם מסור, אחראי, דיין, חברותי וביצע עבודתו בצורה מיטבית. עדי סיפר כי נקשר מאוד לנאשם ושמר עמו על קשר גם לאחר

6. עדות נוספת נשמעה מפי גב' לינור פיצ'חזדה, רעייתו של הנאשם מזה 9 שנים, ולהם שני ילדים משותפים. לינור סיפרה כי השנה האחרונה הייתה קשה למשפחתם, והנאשם עבר תהליך שבסופו הפך ל"אדם אחר לגמרי". לינור ציינה כי קודם לכן הנאשם היה מנותק ולא עזר בגידול ילדיהם, אך לדבריה הוא עבר שינוי דרסטי בגישתו וביחסו כלפיה וכלפי הילדים, וכיום הוא אב עוזר ובעל אכפתי. לינור הבעיה תחושת גאווה נוכח התמדתו של הנאשם בהליך השיקומי, האינטנסיבי והקשה שעבר בצורה יפה. עוד ציינה לינור כי במשך תקופה ארוכה היא ליוותה את הנאשם לשיעורים ולקבוצות בהם השתתף וחזתה בשינוי שעבר. לינור מסרה כי היא סומכת על הנאשם ובטוחה בהצלחתו. לינור העידה כי הנאשם נקי מסמים, והדבר ניכר גם מבחינת התנהלותו בבית. לינור מסרה כי הסמים שהחזיק הנאשם היו לשימושו עצמי מפני שהיה מכור לסמים.

7. ההגנה הציגה תעודות בנוגע להשתתפות הנאשם בקבוצת המתחילים ובקבוצת "צעדים" ביחידה להתמכרויות באגף הרווחה שבעיריית חולון; תעודה בדבר השתתפות הנאשם בסדנת "חוק ומשפט" במסגרת הקליניקה המשפטית במרכז הבינתחומי הרצליה; אסמכתאות בדבר השלמת ביצוע עבודות השל"צ שהוטלו על הנאשם במסגרת הרשעתו הקודמת; המלצה ממעסיקו הקודם של הנאשם, בצירוף תלושי השכר מתקופת עבודתו בחודשים ינואר - אוגוסט 2019, שבה צוין כי הנאשם היווה נכס יקר למקום עבודה, שחקן צוות ותרם רבות לחברה (סומן נ/1).

8. הנאשם עצמו נשא דברים באריכות, התרגש ומעת לעת אף בכה. הנאשם הביע תודתו והערכתו הרבה לתהליך השיקומי בחסות שירות המבחן ולבית המשפט אשר הפנה אותו לשירות המבחן. הנאשם ציין כי הוא מרגיש שזכה בחיי מחדש. הנאשם סיפר כי גדל בבית לא מתפקד, כשאמו מכורה לסמים ואביו לא היה נוכח. הנאשם הבהיר כי הוא לוקח אחריות מלאה על מעשיו ועבר שינוי אמיתי בחייו, ואמר: "באתי לפה כנוע, כנה ומוכן לקבל את התוצאות של המעשים שלי וכל מה שייגזר עליי אני אקבל באהבה כי אני יודע שמה שעשיתי זה איום ונורא". הנאשם התייחס להתמכרותו לסמים, אשר לטענתו החלה בשנות העשרים לחייו, וציין כי התמכרותו לסמים הייתה תסמין לפגמי האופי שלו. לדבריו: "לא משנה איך המשפט הסתיים, הדרך של הניקיון שלי תימשך". עוד ציין הנאשם כי לקח חלק בקבוצת "צעדים", אשר היוותה עבורו מסגרת משמעותית וסיפקה לו כלים להתבוננות מציאותית על עצמו ועל העולם. בהקשר זה ציין הנאשם כי הוא משתף גם בקבוצות N/A. הנאשם ציין כי הוא נשוי ואב לשני ילדים קטנים וביקש לאפשר לו לשהות במחיצתם ולהוות עבורם דוגמא.

דיון ומסקנות

קביעת מתחם הענישה ההולם

9. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. תחילה, אקבע את מתחם הענישה למעשה העבירות שביצע הנאשם, על בסיס שיקולים נורמטיביים ואובייקטיביים, בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו, מידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה

ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות. לאחר מכן, אקבע את העונש המתאים לנאשם, בהתחשב בנסיבותיו, בצורך בהרתעתו ואחרים כמותו, ובכלל זה אבחן האם ראוי כי ענישת הנאשם תחרוג ממתחם הענישה (ע"פ 2918/13 דבס נ' מדינת ישראל (18.7.2013); ע"פ 1903/13 עיאשה נ' מדינת ישראל (14.7.2013); ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל (5.6.2013)).

10. מתחם העונש ההולם יקבע בהתאם לעקרון ההלימה כפי שהוגדר בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין. על מנת ליישמו אביא בחשבון את הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה; נסיבות הקשורות בביצוע העבירה ומידת אשמו של הנאשם ובמדיניות הענישה הנהוגה (ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (5.8.2013)).

11. הנאשם הורשע כאמור בעבירות של החזקת סם שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים. המדובר במסכת עבריינית אחת, לכן אקבע מתחם ענישה הולם לאירוע, בנסיבות ביצועו, ואגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע (ראו: ע"פ 4910/13 אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014); ע"פ 2519/14 ענאד אבו קיעאן נ' מדינת ישראל (29.12.2014); סע' 40ג(א) ו-40ג(א) לחוק העונשין).

12. הערכים החברתיים שנפגעו: עבירות סמים, ובכללן החזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים, שלצדן קבע המחוקק עונש מרבי של 20 שנות מאסר, פוגעות בערכים החברתיים של הגנה על שלום הציבור, ביטחון ובריאות מפני הפגיעה ההרסנית הכרוכה בשימוש באותם סמים. בנוסף לכך, יש צורך לפעול למניעת אותם נזקים כלכליים וחברתיים עקיפים הנגרמים עקב השימוש בסמים. ההלכה הפסוקה עמדה על ההכרח להיאבק בנגע הסמים ועל הצורך להעביר מסר מרתיע מפני ביצוע עבירות אלה, בין היתר על-ידי הטלת עונשים מחמירים על מי שנותן ידו להפיכת הסמים לזמינים ונגישים (ראו למשל: ע"פ 4998/95 מדינת ישראל נ' מיגל אוקטביו גומז-קרדוסו, פ"ד נא(3) 769; ע"פ 6029/03 מדינת ישראל נ' גולן שמאי, פ"ד נח(2) 734, 738-739; ע"פ 4381/05 אבו זקיקה נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 12.7.2006); ע"פ 211/09 אזולאי נ' מדינת ישראל (22.6.2010)).

קולמוסים רבים נשתברו זה מכבר על ידי בתי המשפט בנושא נגע הסמים והנזקים הישירים והעקיפים הכרוכים בו. עבירות הסמים הן בגדר רעה חולה שפשה בחברתנו ומחובתו של בית המשפט לתרום חלקו למיגור נגע זה באמצעות הטלת עונשים מחמירים ומרתיעים.

בתי המשפט הבהירו לא אחת את החשיבות שבמאבק בעבירות הסמים. כך למשל, בע"פ 211/09 אזולאי נ' מדינת ישראל (22.6.2010) פסקה כב' השופטת פרוקצ'יה את הדברים הבאים:

"על חומרתה המופלגת של עבירת החזקת סמים מסוכנים שלא לצריכה עצמית אין צורך להכביר מילים, ולא כל שכן כך הוא כאשר מדובר בכמות כה גדולה של סמים מסוג זה. הענישה בעבירות מסוג זה נועדה, קודם לכל, לשרת את מטרת הגמול לעבריינין על עיסוק בסם העלול לסכן חיי אדם ולפגוע בבריאות המשתמשים בו; שנית, על העונש להעביר מסר חד-משמעי של הרתעה ביחס לעבריינים פוטנציאליים, ולשמש אות אזהרה אפקטיבי לכל מי שמתכוון לקחת חלק במערכת ההעברות והסחר בסמים, תהא אשר תהא הפונקציה אותה הוא ממלא בשרשרת זו של העברת הסם מיד ליד.

מזה זמן רב, מדגישים בתי המשפט בפסיקתם את חשיבות הערך הענישתי בעבירות סמים כאחד הכלים החשובים בפעילות לביעורו של נגע הסמים. ההחמרה בענישה בגין עבירות סמים משרתת את מטרות הגמול וההרתעה, שהן היעדים העיקריים של הענישה בתחום הסמים."

ראו עוד בעניין זה דברי כב' השופט א. רובינשטיין בע"פ 1345/08 ארקדי איסטרוב נ' מדינת ישראל (18.5.2009):

"אין מנוס מהכבדת היד על המחזיקים סמים שלא לצריכה עצמית, שכל בר דעת מבין כי נועדו לצריכת הזולת, קרי, להוספת שמן על מדורת הסמים אשר להבטיחה אופפות רבים וטובים, או רבים שהיו טובים. עבירה זו היא תאומתה הסטטוטורית של עבירת הסחר בסמים, אלא שלא ניתן להוכיח לגביה את הסחר עצמו, ונקבע לשתייה עונש זהה, עונש מירבי של עשרים שנות מאסר וקנס פי עשרים וחמישה מזה הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, העומד כיום על 202,000 ₪... ידעו המעורבים בסמים שלא לצריכה עצמית, כי יד המשפט תכבד עליהם".

וראו גם דברי כב' השופט א. שהם ברע"פ 4512/15 אברהם הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015):

"ראוי להזכיר, כי כאשר בעבירות סמים עסקינן, על בית המשפט לנקוט ביד קשה כדי להרתיע עבריינים פוטנציאליים מפני ביצוען. כפי שנאמר בע"פ 211/09 אזולאי נ' מדינת ישראל (22.6.2010): 'הענישה בעבירות מסוג זה נועדה, קודם לכול, לשרת את מטרת הגמול לעבריינין על עיסוק בסם העלול לסכן חיי אדם ולפגוע בבריאות המשתמשים בו; שנית, על העונש להעביר מסר חד-משמעי של הרתעה ביחס לעבריינים פוטנציאליים [...] מזה זמן רב, מדגישים בתי המשפט בפסיקתם את חשיבות הערך הענישתי בעבירות סמים כאחד הכלים החשובים בפעילות לביעורו של נגע הסמים. ההחמרה בענישה בגין עבירות סמים משרתת את מטרות הגמול וההרתעה, שהן היעדים העיקריים של הענישה בתחום הסמים' (ראו גם: ע"פ 3623/13 ברון נ' מדינת ישראל (26.11.2014); ע"פ 4597/13 פיצו נ' מדינת ישראל (22.9.2014))."

וכן ראו בע"פ 6029/03 מדינת ישראל נ' גולן שמאי, פ"ד נח(2) 734, שם נקבע:

"נגע הסמים אוכל באוכלוסיה שלנו בכל פה, והחברה הכריזה עליו מלחמת חורמה ומצפה שהעונשים שיגזרו ע"י בתי המשפט בשל עבירות סמים ישתלבו במאבק הכולל להדברת הנגע...".

13. במקרה דנן, מידת הפגיעה בערכים המוגנים הינה ברף גבוה. בעת קביעת מתחם העונש ההולם יש לתן את הדעת לסוג העבירות (החזקת סם שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים), סוג הסם (קוקאין) וכמות הסם (55 גרם נטו קוקאין, כשהוא מחולק למנות). הנה כי כן, המדובר בסם הנמנה על הסמים הקשים מבין הסמים המסוכנים, בכמות גדולה, שלבטח אינה לצריכה עצמית, בעת שהנאשם החזיק באותו סם כשהוא מחולק למנות, דבר העשוי להצביע

לעניין סם הקוקאין והשפעותיו ההרסניות, יפים דבריו של כב' השופט נ' הנדל בע"פ 972/11 מדינת ישראל נ' יונה (4.7.2012):

"הקוקאין נחשב, ולא בכדי, לסם קשה. זאת הן בשל השפעותיו על גוף האדם, והן בשל פוטנציאל ההתמכרות הגבוה שטמון בו. על פי רוב, לאחר נטילת הסם חווה המשתמש תחושה חזקה של אופוריה. לאחר האופוריה מגיעה ההתרסקות, שמתאפיינת בתשישות, שינה, דיכאון ממושך - וצורך עז להשיג מנת סם נוספת. נמצא גם שהמוח מסתגל במהירות לאפקט האופוריה, וכתוצאה מכך המשתמש צורך כמויות הולכות וגדלות מהסם. הגדלת מנת הסם מעצימה את הפגיעה שנגרמת למשתמש ובכלל זאת פרנויה, פאניקה ושיבוש בפעילות החשמלית של הלב עד כדי פוטנציאל להתקף או לדום לב... הפגיעה ביחיד חוזרת חלילה לפגיעה בחברה. השימוש בסם מסוג קוקאין יוצר צורך להמשיך ולהשתמש. כתוצאה מכך עליו לחפש מקורות כספיים למימון רכישת הסם, לאו דווקא בדרכים חוקיות, תוך שהוא חווה הידרדרות מתמדת בתפקוד הפיזי והקוגניטיבי שלו".

14. בבחינת נסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40(ט) לחוק העונשין), נתתי דעתי לסוג הסם, קוקאין, שהינו כאמור מהמסוכנים שמבין הסמים האסורים, לכמות הגדולה של הסם שהוחזקה על ידי הנאשם, אופן החזקתו במנות, ולכך שלא נשמעה סיבה המשמשת לזכותו. הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות מתבטא בפגיעה ביחיד ובחברה מהפצת ושימוש בסמים, וההשלכות הבריאותיות והכלכליות הכרוכות בכך, לרבות פוטנציאל לביצוע עבירות רכוש, כתוצאה מהתמכרות לסמים והצורך לממנם. עם זאת, לא ניכר כי במקרה דנא נגרם נזק בפועל. לא נשמעו סיבות לזכות הנאשם, התמכרותו לסמים והחובות הכבדים שהוא מצוי בהם אינם מצדיקים את ביצוע העבירות. מצוקותיו האישיות של הנאשם שיכול ועמדו בבסיס מעשיו, אינן צריכות לגרוע מהביטחון הנדרש לציבור, המבקש להיות מוגן מפני פגיעתם הקשה של סמים מסוכנים. הנאשם יכל להימנע ממעשיו ומידת שליטתו בהם הייתה מלאה ואין הוא קרוב לסייג לאחריות פלילית.

15. מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות שביצע הנאשם מתחשבת בצורך במאבק בנגע הסמים. טווח ענישה רחב, והוא תלוי נסיבות ביצוע העבירות, סוג הסם, כמות הסם, אופן החזקתו, ונסיבות המעשה והעושה. לרוב הוטלו על נאשמים עונשי מאסר לתקופות ממושכות, לצד ענישה מרתיעה צופה פני עתיד וענישה כלכלית. כך למשל:

א. בע"פ 4592/15 פדידה נ' מדינת ישראל (8.2.2016) נאמר: "מסקירת הפסיקה בנושא עולה, כי אמנם קיים גיוון רב בענישה, אולם במקרים העוסקים בהחזקת סם מסוכן מסוג הרואין או קוקאין שלא לצריכה עצמית, בכמות של עשרות גרמים, נע טווח הענישה בין שלוש לחמש שנות מאסר (ע"פ 8820/14 זהר שחר נ' מדינת ישראל (2015) בפסקה 12 וההפניות שם; 1313/14 גמאל בהיתימי נ' מדינת ישראל (2015); עניין פיצו, בפסקה 14 וההפניות שם; ע"פ 5374/12 אברג'יל נ' מדינת ישראל (2013); ע"פ 11469/05 מדינת ישראל נ' עייש (2006); 5958/13 גיא שרגא סבג נ' מדינת ישראל (2014); 4203/14 אליהו כהן נ' מדינת ישראל (2015))."

ב. ע"פ 8820/14 זהר שחר נ' מדינת ישראל (17.5.2015) - נדחה ערעור של נאשם על חומרת העונש, לאחר שהורשע על יסוד הודאתו בעבירות של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית והחזקת סמים לצריכה עצמית. הנאשם, בעל עבר פלילי, הודה בהחזקת 3.74 גרם סם מסוכן מסוג חשיש, ו-112.3416 גרם סם מסוכן מסוג קוקאין, ארוזים במספר שקיות קטנות. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שבין 3 ל-5 שנות מאסר, וגזר על הנאשם 36 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך 20,000 ₪. בית המשפט העליון קבע כי רמת הענישה שנקבעה בפסיקה כשמדובר בהחזקת סם מסוכן מסוג הרואין או קוקאין, שלא לצריכה עצמית, בכמות של עשרות גרמים נע בין 3 ל-5 שנות מאסר כך שעונשו של הנאשם אינו סוטה לחומרה מרמת ענישה זו.

ג. ע"פ 2570/17 דוד קריחלי נ' מדינת ישראל (17.01.2018) - התקבל ערעורו של נאשם אשר הורשע בעבירות של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית ובהחזקת כלים המשמשים לצריכת סם מסוכן. הנאשם הודה בהחזקת סם מסוכן מסוג חשיש במשקל של 1.20 גרם; סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של 2.6451 גרם; ובמשקל דיגיטלי אשר שימש לשקילת הסמים. כמו כן, הורשע הנאשם בהחזקת 99.28 גרם קוקאין. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם 40 חודשי מאסר בפועל, פסילה מקבלת או מהחזקת רישיון נהיגה למשך 6 חודשים, קנס כספי של 5,000 ₪ ועונשים מותנים. בית המשפט העליון הפחית את עונש המאסר ל-34 חודשי מאסר בפועל, ויתר רכיבי גזר הדין נותרו על כנם.

ד. ע"פ 5377/11 סויסה נ' מדינת ישראל (3.7.2012) - נאשם הורשע בעבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית. נמצא כי לאחר שהנאשם שב מחופשה בת 48 שעות במהלך ריצוי עונש מאסר, הוא החזיק ופלט מגופו סמים מסוכנים מסוג הרואין (70 גרם) וחשיש (כ-50 גרם). במקביל הואשם בבית משפט השלום בעבירות אחרות. על הנאשם נגזרו 40 חודשי מאסר בפועל, מהם 10 חודשים ירוצו במקביל לתקופת המאסר שנגזרה עליו בבית משפט השלום בעבירה אחרת, וכן מאסר מותנה. ניתן משקל לנסיבות אישיות ומשפחתיות מורכבות, כמו גם לעברו המכביד. בית המשפט העליון דחה את ערעור הנאשם על חומרת העונש, וקבע כי העונש שנגזר אינו חורג מרף הענישה הראוי לעבירת סמים מסוג זה, בהתייחס לחומרתה הרבה, בהיותו עונש מידתי בשים לב לאינטרס הציבורי כבד-המשקל בענישה מחמירה בעבירות סמים, וזאת לאחר שנלקחו בחשבון השיקולים לקולא.

ה. ע"פ 1313/14 בהתימי נ' מדינת ישראל (9.6.2015) - נדחה ערעור של נאשם שהורשע בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית. המערער הורשע על סמך הודאתו בהחזקה של 50 גרם סם מסוכן מסוג קוקאין. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם 42 חודשי מאסר בפועל, הפעלת 10 חודשי מאסר מותנה, 18 חודשי מאסר על תנאי וקנס של 5,000 ₪. לנאשם היה עבר פלילי מכביד, בין היתר בעבירות סמים, והוא ביצע את העבירה בעת שהיה תלוי נגדו מאסר מותנה. בית המשפט העליון קבע כי אין מקום להתערב בעונש שנגזר על הנאשם נוכח כמות וסוג הסם, עברו הפלילי ומבלי שהורטע מעונשים קודמים שהוטלו עליו.

ו. ע"פ 5374/12 שלמה אברג'יל נ' מדינת ישראל (9.1.2013) - נדחה ערעור של נאשם שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית. הנאשם הורשע על סמך הודאתו בהחזקת שלוש אריזות פלסטיק, שבתוכן 60 אריזות שהכילו סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל כולל של כ-43 גרם. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם 36 חודשי מאסר בפועל ו-12 חודשי מאסר על תנאי. לחובת הנאשם עבר פלילי, אך לא בעבירות סמים. בית

המשפט העליון קבע כי אין מקום להתערב בעונש שנגזר נוכח כמות וסוג הסם, וכי העונש אינו חורג ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות בהן הורשע.

ז. ע"פ 7507/12 תרא טאעון נ' מדינת ישראל (16.10.2013) - נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע בעבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית. לאחר שמיעת חלק מהראיות, הודה הנאשם בהחזקה של כ-94 גרם סם מסוכן מסוג הרואין, מחולק למנות באריזות פלסטיק סגורות. לנאשם הרשעה קודמת בהחזקת סם שלא לצריכה עצמית. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם 48 חודשי מאסר בפועל, הופעל מאסר על תנאי בן 7 חודשים במצטבר, והוטל מאסר מותנה למשך 12 חודשים. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של הנאשם.

ח. ע"פ 810/11 רועי שודגוקר בורגרקר נ' מדינת ישראל (30.5.2011) - נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית. הנאשם הודה בהחזקה של כ-59 גרם סם מסוכן מסוג הרואין. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם 36 חודשי מאסר בפועל, ו-14 חודשי מאסר על תנאי. בית המשפט העליון קבע כי העונש שנגזר על הנאשם מצוי במתחם הענישה המקובל בעבירות מהסוג שביצע, ודחה את הערעור.

ט. ע"פ 4381/05 פאזי אבו זקיקה נ' מדינת ישראל (12.7.2006) - נדחה ערעורו של נאשם שהורשע על יסוד הודאתו בעבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית. הנאשם, ללא עבר פלילי, הודה בהחזקת סם מסוכן מסוג הרואין במשקל של 100.92 גרם נטו. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם 48 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי ופסילת רישיון נהיגה למשך 12 חודשים. בית המשפט העליון קבע כי בעבירות סמים מסוג זה יש לייחס לנסיבותיו האישיות של הנאשם את המשקל השולי ביותר שכן חובה על בתי המשפט להילחם מלחמת חורמה בתופעה של החזקת סמים מסוכנים, ובנסיבות המקרה הספציפי, שבו דובר על בחור צעיר ללא עבר פלילי, בעל משפחה ועבר צבאי מרשים, העונש שנגזר הולם את מעשי הנאשם ומאזן בין שיקולי הענישה השונים.

י. ע"פ 3092/04 בן שיטרית נ' מדינת ישראל (3.11.2004) - נדחה ערעורה של נאשמת אשר הורשעה בעבירה של החזקת סמים שלא לשימוש עצמי. הנאשמת הודתה בהחזקת כ-135.25 גרם נטו סם מסוכן מסוג קוקאין. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשמת 36 חודשי מאסר בפועל, ו-12 חודשי מאסר על תנאי.

יא. רע"פ 5112/18 פנסו נ' מדינת ישראל (31.1.2019) - נגד הנאשם התנהלו שני הליכים: האחד, על החזקת 50 גרם קוקאין שלא לצריכה עצמית כאמור; והשני על גידול סם מסוכן, החזקת סמים שלא לצריכה עצמית והפרת הוראה חוקית. בגין התיק הראשון נגזרו על הנאשם 38 חודשי מאסר בפועל, ובגין התיק השני נגזרו 22 חודשי מאסר בפועל. בשל טעות שנגרמה בעטייה של המדינה שלא עדכנה את בית המשפט הדין את הנאשם בהליך הראשון לעניין ההליך השני, חלה הוראת סעיף 45(ב) לחוק העונשין לפיה עונש המאסר בתיק השני יחופף לעונש המאסר בתיק הראשון. בסופו של יום קבע בית משפט השלום כי 5 חודשים מתוך ה-22 בהליך השני ירוצו בחופף והיתרה במצטבר. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה. הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון אשר נדחתה אף היא.

יב. ע"פ 2371/16 שלום יהונתן פיטוסי נ' מדינת ישראל (5.10.2016) - נדחה ערעור של נאשם שהורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר דיוני, בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית. הנאשם נתפס כשבחזקתו 50.04 גרם סם מסוכן מסוג קוקאין, מחולק למנות, שלא לשימוש עצמי. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם כי הנאשם החזיק בסם בין היתר לצורך התמודדות עם כאבים קשים הנובעים ממחלת פרקים ממנה סובל, וכי מדובר בנסיבה הקשורה לביצוע העבירה לפי סעיף 40ט לחוק העונשין. בית המשפט המחוזי חרג ממתחם העונש ההולם עקב מצבו הבריאותי של הנאשם, בעל עבר פלילי מכביד, וגזר עליו 27 חודשי מאסר בפועל.

יג. ע"פ 6277/14 אברהם משלטי נ' מדינת ישראל (2.2.2015) - נדחה ערעור של נאשם, שהורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר דיוני, בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים. הנאשם נתפס כשבחזקתו 51.36 גרם סם מסוכן מסוג קוקאין שלא לשימוש עצמי; חומר מסוג lidocaine במשקל של 10.11 גרם; שקיות ניילון גזורות; ומשקל אלקטרוני. נקבע מתחם ענישה הולם שבין 3 ל-5 שנות מאסר. על הנאשם, בעל עבר פלילי מכביד, לרבות בתחום הסמים, נגזרו 4 שנות מאסר בפועל וכן שנה נצברת של מאסר על תנאי (ובסך הכל 5 שנים), ו-12 חודשי מאסר על תנאי.

יד. ע"פ 9910/17 אלבטינה גריפולינה נ' מדינת ישראל (3.5.2018) - נדחה ערעורם של נאשמים אשר הורשעו על יסוד הודאתם בעבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית. הנאשמת הודתה בהחזקת סם מסוכן מסוג הרואין במשקל של 40.15 גרם וסם מסוכן מסוג חשיש במשקל של 54.87 גרם. הנאשם, בעל עבר פלילי, הודה בהחזקת סם מסוכן מסוג חשיש במשקל של 3.26 גרם, וסם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של 21.751 גרם. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם בעניינה של הנאשמת נע בין 24 ל-48 חודשי מאסר, ובעניינו של הנאשם בין 15 ל-36 חודשי מאסר. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשמים 24 חודשי מאסר בפועל; 15 חודשי מאסר מותנה אם יעברו עבירת סמים מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על מותנה אם יעברו עבירת סמים מסוג עוון; ופסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שנתיים. בית המשפט העליון קבע כי העונשים שנגזרו על הנאשמים הולמים את נסיבות ביצוע העבירות, סוג הסם וכמותו ועולים בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנוהגת, ועל כן דחה את ערעורם של הנאשמים.

טו. ע"פ 9723/08 מדינת ישראל נ' גיל רובין (18.3.2009) - בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של החזקת סם שלא לצריכה עצמית, החזקת כלים ושיבוש הליכי משפט. בדירת הנאשם נתפסו 56.7 גרם סם מסוכן מסוג קוקאין ו-0.55 גרם סם מסוכן מסוג חשיש. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם 6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, מאסרים מותנים ממושכים וקנס בסך 15,000 ₪. בית המשפט העליון החמיר את עונשו של הנאשם, ונוכח ההלכה כי אין בית משפט של ערעור נוהג למצות את הדין עם הנאשם, הועמד עונשו של הנאשם על 12 חודשי מאסר בפועל. יתר רכיבי ענישה נותרו בעינם.

טז. ת"פ (ת"א) 39299-11-18 מדינת ישראל נ' גלוחובסקי (16.9.2019) - נאשם הורשע על יסוד הודאתו בכתב אישום מסגרת הסדר דיוני, בעבירות של החזקת סם שלא לצריכה עצמית והחזקת סם לצריכה עצמית, בשל כך שהחזיק בכיס מכנסיו סם מסוכן מסוג הרואין במשקל כולל של 101.464 גרם נטו, כשהוא מחולק למנות; בכיס אחר החזיק סם מסוג קוקאין במשקל של 8.2272 גרם נטו, כשהוא מחולק למנות, ומנת סם הרואין במשקל של 0.4334 גרם. נקבע מתחם ענישה הולם בין 36 לבין 60 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם, בעל עבר פלילי לרבות

בתחום הסמים נגזרו 38 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי באם יעבור עבירה מסוג פשע לפי פקודת הסמים המסוכנים, 7 חודשי מאסר על תנאי באם יעבור עבירת עוון לפי פקודת הסמים המסוכנים, וקנס בסך 12,000 ₪.

יז. ת"פ (ת"א) 58488-08-18 מדינת ישראל נ' ז'בניה (16.4.2019) - נאשם הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר דיוני בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית. הנאשם נתפס כשבחזקתו 109.25 גרם סם מסוכן מסוג הרואין, מחולק למנות, שלא לשימוש עצמי ועבור אחר. נקבע מתחם ענישה הולם שבין 3 ל-5 שנות מאסר. על הנאשם, בעל עבר פלילי בתחום האלימות והרכוש, נגזרו 38 חודשי מאסר בפועל, 10 חודשי מאסר על תנאי באם יעבור עבירה מסוג פשע לפי פקודת הסמים המסוכנים, 6 חודשי מאסר על תנאי באם יעבור עבירת עוון לפי פקודת הסמים המסוכנים, וקנס בסך 10,000 ₪.

יח. ת"פ (ת"א) 24514-09-15 מדינת ישראל נ' דרור פורת (2.1.2017) - נאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית. הנאשם נתפס כשבדירתו כ-901 גרם של MDMA, כ-117 גרם קנבוס ו-0.85 גרם קוקאין. נקבע מתחם ענישה הולם שבין 18 ל-36 חודשי מאסר. הנאשם עבר הליך שיקומי אינטנסיבי ממושך בקהילה טיפולית במשך תקופה ארוכה, ועל כן סטה בית המשפט ממתחם העונש ההולם וגזר על הנאשם 6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות, מבלי שהופחתו 3 חודשי מעצרו; הפעלת מאסר מותנה בחופף; 10 חודשי מאסר מותנה לבל יעבור עבירת סמים מסוג פשע; 3 חודשי מאסר מותנה לבל יעבור עבירת סמים מסוג עוון; וקנס בסך 10,000 ₪.

16. מכל המקובץ, סבורני כי מתחם העונש ההולם לעבירות שביצע הנאשם, בנסיבות ביצוע, הינו בין 24 לבין 42 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה מרתיעה צופה פני עתיד וענישה כלכלית.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

21. לאחר קביעת מתחם העונש ההולם לעבירות בהו הורשע הנאשם, יש לקבוע את העונש המתאים לו בהתאם לסעיף 40יא לחוק העונשין. בגזירת העונש המתאים לנאשם יובאו בכלל חשבון נסיבותיו האישיות, שאינן קשורות בביצוע העבירה. בדרך זו חידד תיקון מס' 113 לחוק העונשין את הצורך בהמשך נקיטת שיטת ענישה אינדיווידואלית, הבוחנת נסיבותיו של כל מקרה ואדם המובא לדין (ע"פ 433/89 אטיאס נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(4) 170; ע"פ 5106/99 אבו ניג'מה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 350; רע"פ 3173/09 פראגין נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 5.5.2009)).

22. ביום 10.9.2019 ערך שירות המבחן תסקיר בעניינו של הנאשם, במסגרתו נסקרו קורות חייו ורקעו האישי והמשפחתי המורכבים, אך בשל צנעת הפרט אמנע מלפרט מעבר לנדרש. צוין כי הנאשם בן 38, נשוי ואב לשני ילדים קטינים. הנאשם מסר כי נפלט מהצבא על רקע מצב נפשי, נוכח מתחים שחווה בשל בעיות בריאותיות וכלכליות עמם התמודדו בני משפחתו. צוין כי בין השנים 2000-2008 עבד הנאשם בתחום השיווק והמכירות ושמר על רצף תעסוקתי, עד שבשנת 2008 נסגרה החברה שבה עבד. לאחר מכן הנאשם חווה תקופת אבטלה וסבל מבידוד חברתי, חוסר בטחון

עמוד 10

ומצב נפשי ירוד. לדברי הנאשם, על רקע משבר זה הסתבך באותה עת בפלילים ונדון למאסר בפועל. עם שחרורו ממאסר הצטרף הנאשם כשותף בעסק למכירת טלפונים ניידים, אשר נסגר בשל חובות כעבור שנה. בשנת 2011 עשה הנאשם ניסיון נוסף לפתיחת עסק למכירת טלפונים ניידים, אך כשל עקב ניהול לקוי. בשנת 2016 הקים הנאשם עסק בתחום המזון, במסגרתו ביצע עבירה של העסקת שב"ח, בגינה הורשע והוטלו עליו עבודות של"צ. שירות המבחן ציין כי מתנהל בעניינו של הנאשם הליך פשיטת רגל בגין חובותיו לספקים, לבנקים ובשוק האפור. ציין כי הנאשם עובד מזה כחצי שנה כסוכן מכירות סלולר, והנאשם הציג מכתב הערכה מטעם מעסיקו, שבו נכתב כי הוא עובד חיובי, מוערך ותורם רבות לצוות ולחברה.

נמסר כי לחובת הנאשם שתי הרשעות קודמות: האחת בגין שוד מזוין משנת 2009; והשנייה בגין העסקת עובד זר משנת 2017. נמסר כי משנת 2008 ועד לשנת 2017 נמנע הנאשם ממעורבות עם החוק כשבשנים אלו תיאר הנאשם מאמצים לבסס תפקוד תעסוקתי ולהתמסר לפרנסת משפחתו. במסגרת האבחון שנערך לנאשם בשנת 2017, התרשם שירות המבחן כי לנאשם יכולת מסוימת להתבוננות עצמית ביקורתית, אם כי מוגבלת בעת מתח ומצוקה. עוד התרשם כי יש מקום לשלב את הנאשם בטיפול, אך האחרון שלל אפשרות זאת בטענה כי אינו פנוי להשקיע בטיפול. במסגרת הפניית הנאשם לשירות המבחן בהליך המעצר בתיק הנוכחי, התרשם שירות המבחן מהנאשם כמי שמאופיין בהעדר גבולות ברורים ומופנמים, תוך ניהול קשרים חברתיים שוליים והעדר חשיבה מעמיקה על ההשלכות האפשריות של בחירותיו. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון להישנות מעורבות בפלילים בעולם הסמים ואף בהקשרים אחרים. לצד זאת, התרשם שירות המבחן כי הנאשם מסוגל להתייחס לגורמי הסיכון העומדים ברקע להתנהלותו במישור האישי והחברתי, וכי חווית המעצר ותגובת המשפחה להסתבכותו היוו עבורו גורמים מרתיעים ומציבי גבול. במסגרת צו הפיקוח, הביע הנאשם רצונו להשתלב בטיפול בתחום ההתמכרויות, ואכן השתלב בטיפול ייעודי למכורים, כמו גם בסדנת "חוק ומשפט", אותה סיים בהצלחה. במהלך צו הפיקוח התרשם שירות המבחן משיפור משמעותי בתפקודו של הנאשם ומאמצים כנים לשינוי באורח חייו, הצלחה בניהול שגרת יום תקינה והתנהלות אחראית במסגרת גורמי הטיפול השונים.

הנאשם תיאר שימוש אקראי בסם מסוג קוקאין במשך השנים, אשר התגבר בשנה האחרונה. הנאשם תיאר קושי בהתמודדות עם לחצים שונים, תסכול סביב הקושי לקדם ענייניו בפן הכלכלי וחוסר אונים מתמשך, אשר הביאוהו לצרוך בסמים כמקור תמיכה ובריחה. נמסר כי הנאשם השתלב בטיפול ביחידה להתמכרויות במהלך חודש נובמבר 2018, מאז מוסר בדיקות שתן ללא שרידי סם. הנאשם משתתף בקבוצות טיפוליות ומגיע לשיחות פרטניות אחת לשבוע. הנאשם משתף פעולה, לוקח אחריות על מצבו ודפוסיו הבעייתיים בהקשר לסמים ועל המחירים הנפשיים, המשפחתיים והכלכליים שמשלם. דווח כי הנאשם משתף בכנות ונעזר בטיפול על מנת לערוך שינוי משמעותי בדפוסיו. נמסר כי סיים קבוצת מטופלים מתחילים וקבוצת "צעדים" ומועמד להיכנס לקבוצת מטופלים מתקדמים, והחל להשתתף במפגשי N/A מספר פעמים בשבוע. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מגלה מוטיבציה לערוך שינוי בחייו ולשקם את עצמו ואת בני משפחתו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם מאופיין ביכולות וכוחות לתפקוד תקין במסגרות חייו השונות, וכי צרך סמים נוכח קשייו להתמודד עם לחצים שונים, כשבאופן הדרגתי חלה התרופפות ביכולתו להציב לעצמו גבולות, העמיקו קשריו השוליים מעולם הסמים והוא פעל על פי דפוסי התנהגות שוליים. להערכת שירות המבחן, הנאשם מבין כיום את משמעות והשלכות מעשיו וחווה מחירים אישיים ומשפחתיים בעקבות מצבו. הנאשם מצליח לבחון התנהלותו ודפוסיו הבעייתיים במהלך החיים בכלל ובעת ביצוע העבירות בפרט, ומנצל את ההליך המשפטי לצורך הפקת לקחים ועריכת

כגורמי סיכון במצבו של הנאשם הביא שירות המבחן בחשבון את עברו הפלילי ואת חומרת העבירות, מבלי שהורתע מסנקציות קודמות שהוטלו עליו; את הקשרים המשפחתיים הטעונים עם בני משפחתו לאורך השנים והעדר מערכת תמיכה עבורו; התמכרותו לסמים כדרך להתמודדות עם מצבי קונפליקט; וקשייו המתמשכים בוויסות וביסוס גבולות פנימיים עד לכדי הידרדרות משמעותית בתפקודו.

כגורמי הסיכוי לשיקום הביא שירות המבחן בחשבון את התייחסותו של הנאשם לביצוע העבירות; האחריות שלקח וביטויי החרטה; יכולת התבוננות עצמית ביקורתית והשקעת מאמצים לקיים אורח חיים יציב תעסוקתית ולתפקד כראוי במישור המשפחתי; בת זוג וילדיו כגורם מדרבן לשינוי ושיקום ורשת ביטחון עבורו; הטיפול המשמעותי בו משולב ושיתוף הפעולה המלא עם שירות המבחן וגורמי הטיפול האחרים; והימנעותו מהסתבכות בפלילים מאז מעצרו, כשההערכה היא כי ההליך המשפטי הנוכחי מהווה עבורו גבול מרתיע ומגייס לשינוי.

שירות המבחן התרשם כי התכנית הטיפולית שבה שולב הנאשם ביחידה להתמכרויות תואמת את צרכיו ומצבו, והתמדתו במסגרת זו תתרום לחיזוק חלקים חיוביים בתפקודו ותפחית סיכון להתדרדרות חוזרת לאורח חיים התמכרותי ולשימוש בדפוסים חשיבה והתנהגות שוליים. לאור האמור, שירות המבחן מצא לתמוך במאמציו של הנאשם בתהליך השיקומי והמליץ על ענישה שלא תקטע את הטיפול והרצף התעסוקתי, בדרך של הטלת צו של"צ בהיקף של 250 שעות וצו מבחן למשך שנה.

23. לחובת הנאשם יש לציין את חומרת העבירות שביצע, ומדיניות הענישה עליה עמדתי לעיל. עסקינן בסם מסוכן אשר תוצאות השימוש בו הינן הרסניות. מכאן, יש להביא בכלל חשבון את שיקולי הרתעת היחיד והרבים (ר' סעיפים 140 ו-140 לחוק העונשין), בעיקר נוכח ההשלכות החברתיות הקשות הכרוכות בביצוע העבירות בהן הורשע הנאשם. לא אחת נפסק כי בעבירות סמים יש ליתן משקל בכורה לאינטרס הציבורי (ע"פ 5265/95 מנשה נ' מדינת ישראל ((23.1.1996)).

בנוסף לכך, הבאתי בכלל חשבון את עברו הפלילי של הנאשם בעבירות הבאות: ניסיון לתקיפת אדם לשם שוד בתנאים מחמירים ושוד מזוין בחבורה מיום 2.2.2009, בגינה הושת על הנאשם עונש מאסר בפועל למשך 20 חודשים ומאסר מותנה; העסקת עובד זר מיום 13.12.2017 בגינה הושת על הנאשם 170 שעות של"צ ומאסר מותנה. בהקשר זה יש לציין כי הנאשם מצא להשלים את שעות השל"צ אך לאחרונה, כאשר נראה כי ההליך הנוכחי היווה עבורו תמריץ לכך.

24. לזכות הנאשם הבאתי בכלל חשבון את הודאתו במיוחד לו בכתב האישום שהוקל בתום הליך גישור, לקיחת האחריות מצדו על מעשיו, שיתוף הפעולה עם המשטרה מעת שנעצר, הבעת החרטה והחיסכון בזמן שיפוטי. עוד הבאתי בחשבון את השפעת הענישה על בני משפחתו של הנאשם וילדיו הקטינים, בעיקר לאחר שהתרשמתי מעדות רעייתו והקשיים מהם סבלו בשל מצבו של הנאשם, אורח חייו התמכרותי והקשיים הכלכליים עמם מתמודד (סעיף 40יא(2)

25. לבסוף, מצאתי לתן משקל נכבד להליך השיקומי שעבר הנאשם, במהלכו השתלב במסגרות טיפוליות בחסות שירות המבחן, ושיתף פעולה כנדרש, כפי שפורט לעיל.

בהקשר זה נתתי דעתי לשאלה האם יש הצדקה לחרוג לקולה ממתחם הענישה ההולם בשל שיקולי שיקום. בהתאם לסעיף 40ד לחוק העונשין, רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם שנקבע ולגזור את עונשו של נאשם בהתאם לשיקולי שיקומו, אם מצא כי "הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". לשם כך, נקבע כי יש להצביע על פוטנציאל שיקומי גבוה (ע"פ 1903/13 עיאשה נ' מדינת ישראל (14.7.2013)); ע"פ 5146/14 עדי אורן נ' מדינת ישראל (05.02.15); ע"פ 4944/15 חסדי חן שרעבי נ' מדינת ישראל (04.02.16)).

לעניין המקרים בהם יש לסטות ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, קבעה כב' השופטת דפנה ברק ארז, בדעת רוב, בע"פ 6637/17 אליזבת קרנדל נ' מדינת ישראל (18.04.2018), בין היתר, את הדברים הבאים:

"אכן, את סעיף 40ד(א) לחוק העונשין יש ליישם בזירות. עם זאת, יש לתת לו משמעות מעשית. חשוב לשים לב כי המחוקק הקנה שיקול דעת רחב לבית המשפט ביישומו של הסעיף וכי נקודת המוצא בהפעלתו היא העדפתם של שיקולי שיקום (ראו: אורן גזל-אייל 'חריגה ממתחם העונש ההולם' ספר דורית ביניש 539, 546 (קרן אזולאי ואחרים עורכים, 2018) (להלן: גזל-אייל)). אכן, לא מתפוגגים מאליהם שיקולי ההלימה גם כאשר חלים שיקולי השיקום. אולם, יש להקפיד על כך שהבחירה בעונש לא תפגע באופן ממשי בסיכויי השיקום (שם, בעמ' 550-551). ... התנאי שמציב סעיף 40ד(א) לחוק העונשין לחריגה ממתחם העונש ההולם הוא קיומו של הליך שיקום שהסתיים או 'סיכוי של ממש [שהנאשם] ישתקם'. על מנת לעמוד בתנאי זה על הנאשם להציג עובדות וראיות לסיכויי השיקום, להבדיל מטענות בעלמא (יניב ואקי ויורם רבין 'הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה: תמונת מצב והרהורים על העתיד לבוא' הפרקליט נב 413, 446 (התשע"ג); גזל-אייל, בעמ' 546). את התשתית העובדתית להוכחת סיכויי השיקום ניתן לגבש באמצעים ראייתיים שונים, ובראשם התסקיר של שירות המבחן. באילו נסיבות יכיר בית המשפט בקיומו של סיכוי של ממש לשיקום באופן שיצדיק חריגה ממתחם העונש? עד כה לא ניתנה בפסיקה תשובה מחייבת וכוללת לשאלה זו, ומטבע הדברים יש להתחשב בכל מקרה על נסיבותיו. בקווים כלליים ניתן להצביע על כך שהפעלת הסמכות בסעיף 40ד אינה מוגבלת לעבירות קלות בלבד (ראו למשל: ע"פ 779/15 פלוני נ' מדינת ישראל (12.4.2015) (להלן: ע"פ 779/15); ע"פ 3381/16 אלקרינאוי נ' מדינת ישראל (10.7.2016) (להלן: --- סוף עמוד 10 --- עניין אלקרינאוי); ע"פ 5611/16 סלב נ' מדינת ישראל (14.9.2017) (להלן: עניין סלב); ע"פ 1288/17 מדינת ישראל נ' שנהר (3.10.2017) (להלן: עניין שנהר)). במקרים קודמים שבהם נדרש בית המשפט להעריך את סיכויי השיקום במסגרת סעיף 40ד לחוק העונשין הובאו בחשבון, בין היתר, השיקולים המרכזיים הבאים: המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה (ע"פ 7459/12 שיבר נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (20.6.2013); ע"פ 779/15, בפסקה 11; עניין אלקרינאוי, בפסקה 12; עניין סלב, בפסקאות 16-17; עניין שנהר, בפסקה 24). חשוב להבהיר: אין מדובר ברשימה ממצה של שיקולים, והתקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. טעם עיקרי לכך הוא שחלק מהשיקולים שהוזכרו לעיל מובאים

ברגיל בחשבון במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם (ראו: סעיף 40א לחוק העונשין). עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפול מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על 'סיכוי של ממש לשיקום' כלשונו של סעיף 40ד(א). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי (עניין סלב, בפסקה 16).

בהקשר זה לא נעלמו מעיני המלצות שירות המבחן להסתפק בענישה הכוללת צו שירות לתועלת הציבור וצו מבחן, אך סבורני כי המלצה זו אינה משקפת נכונה את האיזון הראוי בין שיקולי הענישה בנסיבות דנא. כידוע, ההחלטה בדבר הענישה הינה בסמכותו הבלעדית של בית המשפט, אשר לפניו מונחת התמונה הכוללת. "מתפקידו של בית המשפט להעריך ולשקול נסיבות רבות ומגוונות, כמו למשל, חומרת העבירה ונפיצותה בציבור, הגנה על שלום הציבור וביטחונו, הרתעת העברייני ועבריינים בכוח, התגמול שבענישה וכיוצא באלה. שיקולים אלה אינם מתחום שיקוליו של קצין המבחן, ואין הוא אף מוסמך להמליץ לגביהם. השופט, הוא אשר ישים במאזני שיקוליו, כאחד השיקולים החשובים, גם את המלצתו של קצין המבחן. אך בכך לא סגי" (רע"פ 5434/07 שאדי פריג' נ' מדינת ישראל; ע"פ 405/06 מדינת ישראל נ' אחמד חלייח (8.5.2006)).

במקרה דנא, התקבל הרושם כי הנאשם שואף לנהל אורח חיים נורמטיבי ותקין, שומר על יציבות תעסוקתית, ומנהל חיי משפחה תקינים. דומני כי הנאשם הפנים את חומרת מעשיו והכיר בטעויותיו, לקח אחריות מלאה על המעשים והפגין חרטה. מאז ביצוע העבירות נרתם הנאשם לשיקום חייו, שיתף פעולה עם שירות המבחן, הגיע למפגשים במסגרות השונות ושיתף פעולה. נמסר כי הנאשם נקי מסמים לאורך תקופה ארוכה. כמו כן, נמסר כי הנאשם מתמיד בפגישות ה-N/A בהם משתתף והשלים בהצלחה שתי תכניות ביחידה להתמכרויות, התכנית למתחילים ותכנית "צעדים". בנוסף, נאשם לקח חלק בסדנת "חוק ומשפט" במרכז הבינתחומי בהרצליה, ופיתח יכולת התבוננות עצמית וביקורתית. התרשמתי מדברי הנאשם כי יש לו רצון ומוטיבציה לשמר את הכיוון החיובי בו בחר ולהתמיד בנדרש לשם שיקום חייו, בפן הרגשי, הכלכלי, המשפחתי והתעסוקתי.

לצד כל אלה, ומבלי להמעיט חלילה מדרכו השיקומית של הנאשם או מהמסגרות השיקומיות בהן השתתף, הרי שאין המדובר בהליך שיקומי מאסיבי, כדוגמת קליטה בקהילות שיקומיות סגורות ולאחר מכן מגורים בהוסטל טיפולי והשתלבות במעגל העבודה, שהינו מסלול שיקומי ארוך, מייגע ורווי קשיים ומהמורות, הנמשך לעתים חודשים ואף שנים, שאז קיים חשש של ממש כי עונש מאסר בפועל יקטע את אותו מסלול שיקומי ויוריד לטמיון השקעה ומאמצים רבים, הן מצד הנאשם והן מצד גורמי הטיפול. בענייננו, כפי שצוין הנאשם השתתף במספר מסגרות טיפוליות ונתרם מהן, והשינוי על אורחות חייו ניכר עליו ומורגש בקרב בני משפחתו. בהקשר זה יצוין כי הנאשם אף נמצא נקי מסמים. אולם, לא שוכנעתי כי מאסר בפועל אף כזה שירוצה במתקן כליאה יפגע במסלולו השיקומי הקונקרטי של הנאשם.

משכך, השתתפות הנאשם בהצלחה במסגרות שיקומיות, שיתוף הפעולה מצדו עם רשויות החוק והרצון לתן לנאשם הזדמנות לשקם את חייו ולעודדו בדרכו השיקומית, הובילו אותי למסקנה כי יש להקל עם הנאשם, ולצורך כך לחרוג לקולה מהרף התחתון של מתחם הענישה, מטעמי שיקומו של הנאשם, בהיקף ניכר של 6 חודשי מאסר. לשיטתי

מדובר בהקלה משמעותית בעונש, אך עדיין אינה כזו שיש בה כדי להציב את רף הענישה בטווח המאפשר את ריצוי עונש המאסר, הנדרש בנסיבות המקרה, באופן שניתן יהא לרצותו בעבודות שירות. כאמור לא אוכל לקבל את המלצת שירות המבחן כלשונה, כבקשת הנאשם ובא כוחו. הנאשם הורשע בעבירות חמורות, שעל דרך הכלל יש לגזור בהן עונש מאסר ממושך מאחורי סורג ובריח. עונש של של"צ אינו הולם את העבירות בהן הורשע הנאשם, בנסיבות ביצוען, ועלול לשדר מסר שאינו רצוי ויפגע בשיקולי הגמול וההרתעה הנדרשים. לצד זאת, כולי תקווה כי חרף עונשו של הנאשם, ימשיך הוא להתמיד בדרכו השיקומית גם במסגרות המתאימות עבורו בין כתלי הכלא.

העונש המושת על הנאשם

26. מכל הנתונים, הטעמים והשיקולים שפירטתי לעיל, מצאתי להשית על הנאשם את העונש הבא:

א. מאסר בפועל לתקופה של 18 חודשים, בניכוי ימי מעצרו (16.8.2018-19.8.2018).

הנאשם יתייצב לריצוי עונשו ביום 10.11.2019 בשעה 8:30, במזכירות בית המשפט ובתיאום עם השב"ס, ויביא עמו ציוד אישי ותעודת זהות.

ב. מאסר מותנה לתקופה של 10 חודשים. הנאשם יישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מיום שחרורו יעבור על כל עבירת סמים מסוג פשע.

ג. מאסר מותנה לתקופה של 5 חודשים. הנאשם יישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מיום שחרורו ייבצע כל עבירת סמים מסוג עוון.

ה. קנס בסך 10,000 ₪ או מאסר למשך 75 יום תחתיו. הקנס ישולם עד לא יאוחר מיום 1.7.2021, שאילולא כן יחויב הנאשם בתוספת ריבית פיגורים כחוק.

ו. התחייבות - הנאשם יחתום על התחייבות בסכום של 20,000 ₪, להימנע מלעבור במשך שלוש שנים מיום שחרורו על כל עבירת סמים. היה והנאשם לא יחתום על כתב התחייבות בתוך 7 ימים, ייאסר בגין כך למשך 45 ימים.

27. מורה על השמדת הסמים באחריות המאשימה. על יסוד ההסכמה שגובשה בהליך הגישור, אני מורה על חילוט סכום של 4,500 ₪ והמשקל האלקטרוני לטובת המדינה.

יתר המוצגים - יושמדו/יחולטו/יושבו לבעליהם, לפי שיקול דעת המאשימה.

28. המזכירות תשלח העתק של גזר הדין לשירות המבחן.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, ב' חשוון תש"פ, 31 אוקטובר 2019, במעמד הצדדים.